

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSA w SO Arkadiusz Lisiecki SSA w SO Stanisław Łęgosz (spr.)
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 04 lutego 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa J. F.

przeciwko (...)Spółce Akcyjnej w W.

o odszkodowanie, zadośćuczynienie, rentę i ustalenie odpowiedzialności na przyszłość

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 28 września 2015 roku, sygn. akt I C 1553/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach pierwszym i piątym sentencji w ten sposób, że zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda J. F. kwotę 180.000 (sto osiemdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od kwoty:

-.

- **60.000 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych od dnia 1 lutego 2011 roku do dnia zapłaty;**
- **88.000 (osiemdziesiąt osiem tysięcy) złotych od dnia 27 września 2012 roku do dnia zapłaty;**
- **22.000 (dwadzieścia dwa tysiące) złotych od dnia 26 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty;**
- **10.000 (dziesięć tysięcy) złotych od dnia 16 marca 2015 roku do dnia zapłaty;**

oraz ustala odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki wypadku, któremu uległ powód w dniu 20 września 2010 roku;

2. umarza postępowanie apelacyjne w części dotyczącej kosztów leczenia w kwocie 5.215,64 złotych;

3. *oddala apelację w pozostałej części;*

4. *znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.*

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki SSA w SO Stanisław Łęgosz

Sygn. akt II Ca 30/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 września 2015 r. w sprawie I C 1553/13 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda J. F.

1. 160 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia 28.09.2015r. do dnia zapłaty;

2. 7 000,00 zł tytułem zwrotu kosztów opieki z odsetkami ustawowymi od dnia 27.09.2012r. do dnia zapłaty;

3. 33 000,00 zł tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od stycznia 2013r. do września 2015r. włącznie z odsetkami ustawowymi od dnia 28.09.2015r. do dnia zapłaty;

4. rentę na zwiększone potrzeby w kwocie 1000,00 zł miesięcznie, płatną do 10-tego każdego miesiąca, poczynając od 01.10.2015r., z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

Oddalił powództwo w pozostałej części; zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda J. F. kwotę 7 845,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu od uwzględnionej części powództwa. Obciążył pozwanego nieuiszczonymi opłatami sądowymi od uwzględnionej części powództwa oraz wydatkami poniesionymi na opinie biegłych.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu 20 września 2010 r. w miejscowości W. koło W. J. F., jadąc rowerem, został potrącony przez samochód F. o nr rej. (...), kierowany przez Z. O. Pojazd sprawcy posiadał ubezpieczenie OC w (...) S.A. w W..

J. F. został zabrany z miejsca wypadku przez pogotowie ratunkowe i przewieziony do Szpitala (...) w P.. Tam rozpoznano u niego niewydolność oddechową, uraz głowy, stłuczenie mózgu w obu płatach czołowych, krwawienie podpajęczynówkowe, odmę opłucną prawostronną, stłuczenie płuc, zapalenie płuc i złamanie łopatki. W szpitalu tym przebywał do dnia 12 listopada 2012 r. Następnie J. F. został przewieziony do Szpitala (...) w T., gdzie rozpoznano u niego obustronne zapalenie płuc, stan po urazie wielonarządowym w tym klatki piersiowej i mózgu, odmę opłucnową prawostronną (pourazową) oraz cukrzycę. W szpitalu tym przebywał do 11 grudnia 2010 r.

Następnie J. F. kontynuował leczenie ortopedyczne i neurologiczne oraz rozpoczął wykonywanie zabiegów rehabilitacyjnych.

Przed wypadkiem J. F. pracował na stacji benzynowej. Pobierał w tym czasie świadczenie emerytalne.

Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 9 lutego 2011 r. J. F. został uznany za niezdolnego do samodzielnej egzystencji do dnia 29 lutego 2012 r. Orzeczeniem Komisji o stopniu niepełnosprawności z dnia 10 marca 2011 r. J. F. zaliczono do znacznego stopnia niepełnosprawności do dnia 1 lutego 2013 r.

W wyniku wypadku drogowego zaistniałego w dniu 20.09.2010 r. J. F. doznał następujących chirurgiczno-neurochirurgicznych obrażeń ciała:

- Seryjne, obustronne złamania żeber III- IX,

- Odma opłucnowa prawostronna i rozsiane zmiany stłuczenia mięszu płuc,
- Rana tłuczona potylicy,
- Złamanie kości potylicznej i złamania piramid obu kości skalistych (na podstawie czaszki),
- Rana okolicy stawu skokowego prawego,
- Ogólne potłuczenia ciała.

Ponadto doznał złamania panewki łopatki i podejrzenia złamania trzonu kręgu piersiowego Th 4.

Chirurgiczne i neurochirurgiczne obrażenia ciała dotyczące klatki piersiowej i czaszki powoda oraz niektóre blizny spowodowały trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda. W rozumieniu Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społ. z dnia 18.12.2002- trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi łącznie 32%.

Zakres cierpień psychofizycznych powoda był bardzo duży. Rokowania na przyszłość powoda zależą od następstw doznanego urazu mózgowia i od chorób samoistnych powoda (który ma obecnie 67 lat).

Leczenie i gojenie skutków chirurgiczno neurochirurgicznych trwało krócej niż leczenie skutków neurologicznych i po 4 tygodniach od wypadku było już tylko drugoplanowe.

Poszpitalnego leczenia u chirurga lub neurochirurga nie prowadzono.

Wszystkie obrażenia doznane w dniu 20.09.2010 r. składają się na ograniczenia życiowe powoda. Decydujący, negatywny wpływ mają skutki obrażeń neurologicznych.

Z punktu widzenia pulmonologicznego powód doznał złamania seryjnego żeber po stronie prawej /III-IX/ i lewej IV-IX/, stłuczenia klatki piersiowej z powikłaniami pod postacią odmy opłucnej prawej, stłuczenia mięszu płucnego, następowego zapalenia płuc. Uszczerbek na zdrowiu powoda w następstwie wypadku z dnia 20.09.2010 r.:

- pkt 58a / tabeli- seryjne, obustronne złamanie żeber -10%

- pkt 61a/tabeli- uszkodzenie mięszu płucnego spowodowany urazem z odma-10%

Rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych spowodowany urazem klatki piersiowej był duży w ciągu około 3 miesięcy po wypadku, następnie niewielki.

Jeśli chodzi o skutki ortopedyczne, to w wyniku wypadku w dniu 20.09.2010 r. powód doznał:

- urazu głowy ze złamaniem kości potylicznej i piramid obu kości skalistych,
- złamania żeber IV - IX po stronie prawej i III - IX po stronie lewej,
- złamanie wyrostka barkowego prawej łopatki;

Uszczerbek na zdrowiu według Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18.12.2002 r. wynosi - 5%. Przebyte złamanie łopatki prawej skutkuje obecnie niewielkim ograniczeniem ruchomości funkcjonalnej, osłabieniem siły mięśniowej i dolegliwościami bólowymi. Rozmiar cierpień związany jedynie ze złamaniem prawej łopatki należy ocenić jako mierny. W okresie pourazowym, bólowym powód leżał, a silne dolegliwości wynikały ze złamań w obrębie klatki piersiowej.

Zrost po tego typu złamaniach następuje w okresie 4-6 tygodni, a więc nastąpił w czasie pobytu w szpitalu. Stwierdzone w badaniu czynnościowym ograniczenie ruchomości barku prawego i siły mięśniowej nie powodują istotnych ograniczeń w życiu codziennym.

Mogą okresowo ograniczać dźwiganie ciężkich przedmiotów czy wykonywanie prac związanych z uniesieniem KGP do góry, ale takowe z racji ogólnego stanu zdrowia i wieku nie są wykonywane.

Rokowania na przyszłość biorąc pod uwagę rodzaj złamania oraz aktualny stan czynnościowy barku prawego należy uznać za pomyślne

Następstwem obrażeń ośrodkowego układu nerwowego były i są objawy rozlanego uszkodzenia mózgu (encefalopatia) z objawami zespołu czołowego (objawy zespołu pozapiramidowego, ataksja kończyn, ataksja i apraksja chodu, zaburzenia zwieraczy, wesołkowatość) oraz z objawami zespołu psychoorganicznego charakteropatyczne - ołepiennego.

W następstwie doznanych obrażeń, w zakresie neurologii powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości: 100% z pkt 9a (pkt 9 Zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatię) ołepienie lub ciężkie zaburzenia zachowania i emocji uniemożliwiające samodzielną egzystencję -100%).

Cierpienia fizyczne i psychiczne spowodowane licznymi obrażeniami (licznymi złamaniami, urazem głowy i klatki piersiowej) oraz długotrwałym leczeniem szpitalnym należy uznać za znaczne w okresie ok. 2 miesięcy (okres leczenia szpitalnego, gojenie się złamań). Cierpienia fizyczne malały w miarę upływu czasu. Bóle głowy, które utrzymywały się przez wiele miesięcy po przebytych urazach, powodowały cierpienia fizyczne początkowo umiarkowanego, potem miernego stopnia.

Deficyty neurologiczne, będące następstwem przebytego urazu ośrodkowego układu nerwowego, powodowały i powodują nadal znacznego stopnia ograniczenia w życiu powoda.

Przed wypadkiem powód, pomimo schorzeń samoistnych, był sprawny fizycznie. Po przebytych wypadkach powód stał się nagle osobą niezdolną do czynności samoobsługi i do większości czynności dnia codziennego - stał się po przebytych wypadkach i jest obecnie nadal osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji.

Rokowanie co do poprawy stanu zdrowia powoda w zakresie neurologii jest złe. Pourazowe uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego i objawy kliniczne tych uszkodzeń, mają charakter trwałe. Ponadto proces starzenia się oraz schorzenia samoistne (cukrzyca, nadciśnienie) mogą powodować dalsze narastanie deficytów neurologicznych.

Powód wymaga obecnie i będzie wymagał w przyszłości przewlekłego leczenia neurologicznego, psychiatrycznego, oraz internistycznego. Od czasu wypadku do chwili obecnej powód wymagał i wymaga nadal opieki i pomocy innych osób w czynnościach samoobsługi i w podstawowych czynnościach dnia codziennego.

Powód wymaga nadal leczenia farmakologicznego. Średni miesięczny koszt leczenia farmakologicznego to 130,00 - 180,00zł. Ponadto powód wymagał i wymaga nadal stosowania pieluchomajtek (do 60 na miesiąc - koszt ok. 87,00zł) i podkładow higienicznych (ok. 30 na miesiąc - koszt ok. 48,00zł). Powód wymaga też systematycznej rehabilitacji celem jak najdłuższego utrzymania obecnego stanu funkcjonalnego.

Przed wypadkiem w dniu 20.09.2010 r. powód chorował na cukrzycę i na nadciśnienie. Zmiany naczyniowe występujące w przebiegu tych schorzeń mogły być czynnikiem niekorzystnym dla procesu wchłaniania się ognisk stłuczenia w płatach czołowych.

Nietrzymanie moczu o powoda jest wynikiem zaburzeń neurogennych, co wykazały badania neurologiczne i wymagają one odpowiedniego leczenia neurologicznego. Powstały uszczerbek na zdrowiu w postaci nietrzymania moczu został odpowiednio oceniony i opisany w opiniach neurologów znajdujących się w aktach sprawy.

Rozpoznany u J. F. zespół czołowy, organiczne zaburzenia osobowości, zespół psychoorganiczny charakteropatyczno-olępienny spełnia kryteria długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Z punktu widzenia psychiatry powód w wyniku wypadku w dniu 20. 09. 2010 r. doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu 100 % procent trwałego uszczerbku na zdrowiu opiniowanego z pkt. 9a. Tabeli Oceny Procentowej Stałego Lub Długotrwałego Uszczerbku Na Zdrowiu Załącznik do

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 18 grudnia 2002 r. Ocena ta jest tożsama z dokonaną przez biegłego neurologa.

Cierpienie fizyczne i psychiczne spowodowane licznymi obrażeniami było znaczne w okresie około dwóch miesięcy, malało w miarę upływu czasu.

Przed wypadkiem powód był sprawny fizycznie, aktywny, po zdarzeniu stał się osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, niewydolną w zakresie samoobsługi. Praktycznie nie porusza się, nie kontroluje potrzeb fizjologicznych. Stale wymaga pomocy drugiej osoby w wymiarze 6 godzin dziennie.

Rokowanie co do wyleczenia, czy poprawy funkcjonowania jest niepomyślne. Pomimo specjalistycznego leczenia i rehabilitacji nie udało się uzyskać istotnej poprawy stanu psychicznego. Wymaga długotrwałej farmakoterapii lekami normalizującymi nastrój i prokognitywnymi.

Koszt 1 godziny usług opiekuńczych obowiązujący na terenie gminy P. wyniósł: w 2010 r. - 14,22 zł, w 2011 r. - 18,65 zł, w 2012 r. 18,65 zł, w 2013 r. - 18,38 zł, w 2014 r. - 19,12 zł.

J. F. zgłosił szkodę z tytułu zadośćuczynienia pismem z dnia 23 grudnia 2010 r., doręczonym w dniu 31 grudnia 2010 r. (...) uznało swoją odpowiedzialność i wypłaciło mu tytułem zadośćuczynienia kwotę 140.000 zł oraz tytułem kosztów leczenia do kwoty 1.385,69 zł i kosztów z tytułu opieki kwotę 3.330zł

W ocenie sądu powództwo jest częściowo zasadne

Podstawą odpowiedzialności pozwanego za poniesioną przez powodów szkodę w wyniku wypadku komunikacyjnego jest przepis art. 822 kc. Zgodnie z tym przepisem zakład ubezpieczeń przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem, których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia.

Natomiast podstawą prawną żądania zadośćuczynienia przez powodów jest art. 445 § 1 kc, stosownie do treści którego Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w wypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Celem zadośćuczynienia jest zrekompensowanie osobie poszkodowanej krzywdy doznanej wskutek cierpień fizycznych (ból i innych dolegliwości) oraz cierpień psychicznych (ujemnych uczuć przeżywanych w związku z doznanymi cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia). Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art. 445 §1 kc w istocie ma charakter niedookreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazany przez kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie ma przede wszystkim mieć walor kompensacyjny, a więc jego wysokość nie może być symboliczna, lecz musi mieć jakąś wartość ekonomicznie odczuwalną, ale przy uwzględnieniu rozmiaru krzywdy musi wysokość zadośćuczynienia być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętej stopie życiowej społeczeństwa. Zadośćuczynienie ponadto powinno być stosowne do doznanej krzywdy oraz uwzględniać wszystkie zachodzące okoliczności, w szczególności winne być wzięte pod uwagę takie okoliczności jak nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałe następstwa zdarzenia. Sąd, oceniając krzywdę, bierze pod uwagę wszelkie ujemne następstwa uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia w sferze cierpień fizycznych jak i psychicznych. Nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu polegające na znoszeniu cierpień psychicznych mogą usprawiedliwiać przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 445 § 1 kc.

Sąd podzielił wnioski płynące z opinii biegłych. Biegli ci ustalili uszczerbek na zdrowiu w oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 roku . Łączny uszczerbek na zdrowiu u powoda wyniósł 137%.

Sąd miał na uwadze, iż procentowy rozmiar uszkodzeń ciała jest tylko jednym z kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia i nie determinuje tej kwoty bez uwzględnienia innych okoliczności, dlatego wziął również pod uwagę wiek poszkodowanego, nasilenie i długotrwałość cierpień oraz bardzo poważne następstwa zdarzenia w sferze życiowej. Sąd wziął pod uwagę zwłaszcza, iż w dniu wypadku powód miał wprawdzie 63 lata, jednakże był osobą aktywną zawodowo (pracował na stacji benzynowej), a także że aktywność ta stanowiła dla niego ważny element życia. Na skutek wypadku powód stał się osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji.

Sąd wziął pod uwagę przyznane już przez pozwanego kwoty. Pozwany, likwidując szkodę powstałą u powoda, wypłacił mu świadczenie tytułem zadośćuczynienia. W świetle materiału dowodowego zebranego w prawie uznać należy, że wypłacone przez pozwanego zadośćuczynienie jest zbyt niskie i nieadekwatne do doznanych przez powoda uszkodzeń ciała oraz cierpień. Sąd uznał, iż odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia należną powodowi jest kwota 320.000 zł. Zadośćuczynienie w tej wysokości w ocenie Sądu nie jest wygórowane, a jednocześnie jest świadczeniem na tyle wymiernym ekonomicznie, aby zrekompensować powodowi krzywdę. Odliczając wypłaconą już przez pozwanego kwotę 140.000 zł (która po uwzględnieniu średnich zarobków w 2011 r. i obecnie stanowiłaby teraz około 160.000 zł), Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda dodatkowo kwotę 160.000 zł jak w punkcie pierwszym wyroku.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo w zakresie zadośćuczynienia jako bezzasadne i nieudowodnione.

Sąd zasądził od powyższej kwoty odsetki ustawowe od dnia 28.09.2015 r., tj. od dnia wyrokowania do dnia zapłaty. Sąd miał na uwadze, iż odsetki spełniają funkcję odszkodowawczą w postaci rekompensaty uszczerbku wywołanego pozbawieniem wierzyciela możliwości uzyskania korzyści z należnej mu kwoty odszkodowania. Jednakże łączna suma odszkodowania i odsetek nie może przewyższać wysokości szkody. W niniejszej sprawie pomiędzy datą wymagalności świadczenia a datą ustalenia jego rozmiaru w postępowaniu sądowym doszło do istotnej różnicy jego wysokości, co uzasadnia odstąpienie od obowiązującej w prawie cywilnym zasady, że dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne

Powód wniósł również o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia mogące powstać w przyszłości.

W sprawie o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie określonego świadczenia nie wyłącza jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia.

Szkody na osobie nie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała. Są one z istoty swej rozwojowe. Poszkodowany z reguły nie może w chwili wszczęcia procesu dochodzić wszystkich roszczeń, jakie mogą mu przysługiwać z określonego stosunku prawnego. Następstwa bowiem uszkodzenia ciała są z reguły wielorakie i zwłaszcza w wypadkach cięższych uszkodzeń wywołują niekiedy skutki, których dokładnie nie można określić ani przewidzieć, gdyż są one zależne od indywidualnych właściwości organizmu, osobniczej wrażliwości, przebiegu leczenia i rehabilitacji oraz wielu innych czynników. Przy uszkodzeniu ciała lub doznaniu rozstroju zdrowia poszkodowany może określić podstawę żądanego odszkodowania jedynie w zakresie tych skutków, które już wystąpiły, natomiast nie może określić dalszych skutków jeszcze nie ujawnionych, których jednak wystąpienie jest prawdopodobne. Często bowiem nie da się przewidzieć wszystkich następstw rozstroju zdrowia, chociaż nie można wyłączyć wystąpienia w przyszłości dalszych następstw uszkodzenia ciała obok tych, które się już ujawniły.

W niniejszej sprawie brak jest jednak podstaw do przyjęcia, iż w przyszłości mogą ujawnić się dalsze następstwa uszkodzenia ciała, w szczególności z opinii biegłych nie wynika możliwość pogorszenia się stanu zdrowia powoda w przyszłości.

W związku z powyższym Sąd oddalił powództwo w tym zakresie jako bezzasadne.

Rozstrzygnięcie o kosztach w zakresie roszczenia powoda oparto na treści oparciu o art. 100 kpc, stosownie do wyniku sporu i kosztów poniesionych przez strony. Suma kosztów przemnożona przez ułamek wygranej/przegranej stron i pomniejszona o koszty własne daje wynik kosztów ostatecznie należnych od strony przeciwnej. W niniejszej sprawie

powód wygrał proces w 85 % i w takim zakresie pozwany winien jest ponieść jego koszty. Na tej podstawie w punkcie Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.845 zł tytułem zwrotu kosztów procesu od uwzględnionej części powództwa (koszty powoda wyniosły łącznie 9 231,00 zł, w tym 773,00 zł wpis, 941,00 zł wpis od rozszerzonej części powództwa 300,00 zł zaliczka na biegłych i 7 217,00 zł koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa)

Sąd na podstawie art. 113 § 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 kpc nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 7.395 zł tytułem nieuiszczonego wpisu sądowego od rozszerzonej i uwzględnionej części powództwa oraz kwotę 3.267, zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo na opinie biegłych od uwzględnionej części powództwa;

Na podstawie art. 102 kpc Sąd z uwagi na sytuację materialną, rodzinną i zdrowotną powoda nie obciążył go kosztami procesu od oddalanej części powództwa, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Od powyższego wyroku apelację złożył powód. Zaskarżył wyrok w części:

- oddalającej powództwo o zadośćuczynienie co do kwoty 70000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 września 2012 roku;

- oddalającej powództwo w zakresie odsetek od zasądanego zadośćuczynienia od kwoty 70000 złotych za okres od 1 lutego 2011 roku do 28 września 2015 roku, od kwoty 90000 złotych za okres od 27 września 2012 roku do 28 września 2015 roku;

- oddalającej powództwo w zakresie roszczenia o ustalenie odpowiedzialności na przyszłość za skutki wypadku;

- oddalającej powództwo w zakresie kwoty 5215,64 złotych z tytułu poniesionych kosztów leczenia;

W apelacji zarzucił naruszenie:

1/ przepisów postępowania cywilnego, a mianowicie :

a/ art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie dowolnej nie zaś swobodnej oceny materiału dowodowego , w zakresie dotyczącym:

- ustalenia przez Sąd wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia na poziomie 160.000 zł. mimo, że rozmiar doznanego cierpienia, konieczność adaptacji do nowych warunków, długotrwałość procesu leczenia, nieodwracalność skutków i nich wpływ na życie powoda uzasadniają orzeczenie zadośćuczynienia, w wysokości dochodzonej przez powoda tj. 230.00 zł. ;

- oddalenia roszczenia w zakresie kosztów leczenia , mimo , iż z opinii biegłych wynika, że kwoty wydatkowane na leczenie powoda były celowe i konieczne ;

b/ art. 189 kpc poprzez jego niezastosowanie , co doprowadziło do oddalenia roszczenia o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości w związku z doznanymi obrażeniami ciała i rozstrojem zdrowia, pomimo , iż z opinii biegłych wynika, że rokowania co do stanu zdrowia powoda nie są pomyślne, a stan zdrowia niestabilny mogący rodzić nowe skutki w przyszłości .

2. przepisów prawa materialnego , a mianowicie :

a/ art. 445 § 1 kc przez błędną wykładnię i ustalenie , iż orzeczona kwota tytułem zadośćuczynienia stanowi pełną kompensatę doznanej krzywdy i odczuwanego przez powoda cierpienia ;

b/ art. 444 § 1 kc poprzez oddalenie powództwa w zakresie kosztów leczenia w sytuacji , gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do zasądzenia poniesionych przez powoda kosztów leczenia udokumentowanych fakturami;

c/ art. 481 k.c. w zw. z 445 k.c. oraz art. 444 §1 k.c. poprzez ich niezastosowanie i zasądzenie odsetek od kwoty zadośćuczynienia od dnia wydania wyroku, a nie od dnia wezwania pozwanego do zapłaty (tj. dla kwoty 70.000 zł od 01.02.2011 r., a dla kwoty 90.000 zł. od dnia 27.09.2012 r.) .

Występując z tymi zarzutami powód wnosil o

zmianę wyroku poprzez :

a/ podwyższenie kwoty 160.000,00 zł. z tytułu zadośćuczynienia do kwoty 230.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami:

- 70.000 zł. za okres od 01.02.2011r. do dnia zapłaty

- 90.000 zł. za okres od 27.09.2012r, do dnia zapłaty

- 70.000 zł. za okres od 27.09.2012r, do dnia zapłaty

b/ zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 5.215,64 zł. z tytułu poniesionych kosztów leczenia

c/ ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości w związku z doznanymi obrażeniami ciała i rozstrojem zdrowia.

d/ skorygowanie kosztów za I Instancję ;

e/ zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów sądowych za instancję odwoławczą według norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego .

Jako ewentualny zgłosił wniosek o uchylenie zaskarżonej części wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanego wnosil o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

W dniu 18 stycznia 2016 roku powód cofnął apelację w części dotyczącej kwoty 5215,64 z tytułu poniesionych kosztów leczenia. Popierał apelację w pozostałej części.

Sąd Okręgowy zważył co następuje

Popierana przez powoda apelacja dotyczy wysokości zasądnego zadośćuczynienia, daty początkowej odsetek ustawowych od zadośćuczynienia oraz rozstrzygnięcia w przedmiocie zgłoszonego żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. Jest ona częściowo uzasadniona.

Co do wysokości należnego powodowi zadośćuczyniã to sąd pierwszej instancji w pisemnym uzasadnieniu wyroku przywołał wszystkie wypracowane w orzecznictwie i doktrynie kryteria wpływające na wysokość zadośćuczynienia. Przyjęta przez niego kwota 320000 złotych jest kwotã odpowiedniã i podlega akceptacji sądu drugiej instancji. Różni się ona o 70000 złotych w stosunku do popieranego w ostatecznej wersji żądania powoda, jednakże należy zauważyć powód w toku całego postępowania miał poważne trudności z określeniem właściwego poziomu zadośćuczynienia. W związku z tym należy przypomnieć, że początkowo w grudniu 2010 roku powód domagał się zadośćuczynienia w kwocie 200000 złotych (k. 134), z czego strona pozwana wypłaciła powodowi kwotę 140000 złotych. Następnie po upływie półtora roku, w sierpniu 2012 roku, powód zażądał ponad to co już otrzymał dalszej kwoty 148000 złotych

(k. 147). Natomiast w postępowaniu sądowym powód zażądał w pozwie z dnia 19 lipca 2013 roku 5000 złotych z ustawowymi odsetkami od 1 lutego 2011 roku. Następnie żądanie zadośćuczynienia rozszerzał: w piśmie z 14 sierpnia 2014 roku o kwotę 15000 złotych (k.203), w piśmie z 28 marca 2014 roku kwotę 50000 złotych (k. 288), w piśmie z 23 maja 2014 roku o kwotę 100000 złotych (k.314), w piśmie z 16 lutego 2015 roku o kwotę 60000 złotych (k. 452). Powód ostatecznie poza kwotą otrzymaną żąda dodatkowo jeszcze 230000 złotych.

Sąd Okręgowy nie akceptuje jednak przyjętej przez sąd pierwszej instancji metody zaliczenia wypłaconego dotychczas zadośćuczynienia, na poczet należnego zadośćuczynienia. Sąd ten dokonał bowiem swoistej waloryzacji wypłaconego świadczenia uznając, że uiszczona w 2011 roku kwota 140000 złotych obecnie odpowiada kwocie 160000 złotych. Taki zależność nie powinna mieć miejsca, bowiem żadna ze stron o przeprowadzenie uiszczonego świadczenia nie występowała, a poza tym w okresie 2011-2015 nie nastąpiła, aż taka istotna zmiana siły nabywczej pieniądza, by uzasadniała dokonanie waloryzacji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienić zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższył zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę 160000 złotych do kwoty 180000 złotych stanowiącej rzeczywistą różnicę między należnym powodowi zadośćuczynieniem określonym za 320 000 złotych, a otrzymaną już kwotą 140000 złotych.

Z pisemnego uzasadnienia Sądu pierwszej instancji w kwestii odsetek od zadośćuczynienia wynika, że wymagalność roszczenia sąd łączy z datą wezwania do zapłaty. Uznaje zatem, że roszczenie o zadośćuczynienie ma charakter bezterminowy i jego wymagalność należy wiązać z datą wezwania do jego spełnienia, stosownie do dyspozycji art. 455 k.c. Ponieważ jednak pomiędzy datą wymagalności świadczenia a datą ustalenia jego rozmiaru w postępowaniu sądowym doszło do istotnej różnicy jego wysokości, to w jego ocenie uzasadnione jest odstępianie od obowiązującej w prawie cywilnym zasady, że dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełni świadczenia w terminie, w którym stało się wymagalne.

Dlatego też początek odsetek ustawowych ustalił od daty orzekania.

W orzecznictwie sądowym istnieje rozbieżność stanowisk co do początkowego terminu naliczania odsetek w zapłacie zadośćuczynienia. Wedle pierwszego odsetki należne są od daty zasądzenia zadośćuczynienia (tak wyrok SN z 20.3.1998 r., II CKN 650/97, Legalis z 8.2.1997 r., I CKN 361/97, niepubl. z 30.10.2003 r., IV CK 130/02, Legalis z 11.10.2002, I CKN 1065/00, Legalis z 18.4.2002 r., II KN 605/00 Legalis z 18.11.2003, II CK 235/02, Legalis z 30.10.2003 r., IV CK130/02, Legalis; uchw. SN (7) z 22.9.1970 r., III PZP 18/70, OSNCPiUS 1971, Nr 1, póź. 5. Według drugiego stanowiska dłużnik jest opóźniony od momentu doręczenia wezwania go do spełnienia świadczenia (wyr. SN z 18.9.1970 r. II RP 257/00, OSNC 1971, Nr 6, póź. 103 zgłosz.S. Rejmana,NP. 1971, Nr 12, z 14.4.1997r. II CKN 110/97, Legalis; z 19.2.2002 r., II UKN 202/01, Legalis z 22.2.2007r. I CKN 433/06, Legalis z 7.11.2013 r., II PK 53/13, Legalis). Wreszcie pogląd trzeci zwraca uwagę na konieczność oceniania kwestii wymagalności odsetek i rozstrzygnięcia jej indywidualnie w każdym konkretnym przypadku z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy (tak m.in. wyr. SN 9.5.2008 r., III CSK 17/08, Legalis z 18.2.2011 r., I CSK 243/10, Legalis z 8.3.2013 r., III CSK 192/12, Legalis z 7.3.2014, IV 375/13 Legalis).

Przyjęcie przez sąd pierwszej instancji w przedmiotowej sprawie pierwszego z wyżej wymienionych stanowisk, w ocenie sądu drugiej instancji nie znajduje uzasadnienia. Wbrew stwierdzeniu zawartemu w uzasadnieniu takiego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie między datami wezwań do zapłaty a datą wyrokowania nie doszło do zwiększenia się wysokości krzywdy, a tym samym rozmiaru zadośćuczynienia. W przedmiotowej sprawie skutki zdrowotne wypadku u powoda były znaczne stronie pozwanej od daty złożenia przez pełnomocnika powoda dokumentacji medycznej, co miało miejsce przy pierwszym zgłoszeniu szkody oraz w sierpniu 2012 roku, zaś powód był hospitalizowany w szpitalu tylko bezpośrednio po wypadku. W tych warunkach zasadnym jest ustalenie odsetek od zadośćuczynienia od daty wezwania pozwanego do spełnienia świadczenia, co też Sąd Okręgowy uczynił zmieniając rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji w zakresie początkowej daty odsetek, przyjmując początek odsetek od daty wezwania do zapłaty z uwzględnieniem miesięcznego terminu przewidzianego w przepisie art. 817 § 1 k.c.

Zasadna jest również apelacja w części dotyczącej rozstrzygnięcia w przedmiocie ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku jakiego doznał powód. Mając na uwadze rozległość obrażeń jakich doznał powód oraz ich skutki szczególnie neurologiczne, a także treść opinii biegłego, według którego rokowania powoda co do poprawy stanu neurologicznego są złe, istnieją podstawy do uwzględnienia zgłoszonego przez powoda żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku, jeżeli takie pojawią się w przyszłości.

Kierując się powyższymi ustaleniami Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w części akceptującej apelację, zaś na podstawie art 385 w części oddalającej apelację oraz na podstawie art. 391 § 2 k.p.c. w części umarzającej postępowanie odwoławcze wobec cofnięcia apelacji. O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 100kpc.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki SSA w SO Stanisław Łęgosz